

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2019-2020

5 OCTOBRE 2020

**Proposition de résolution visant à
encourager et soutenir davantage
l'entrepreneuriat féminin**

**TEXTE ADOPTÉ
PAR LA COMMISSION
DES MATIÈRES TRANSVERSALES**

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2019-2020

5 OKTOBER 2020

**Voorstel van resolutie om vrouwelijk
ondernemerschap meer aan te moedigen
en te steunen**

**TEKST AANGENOMEN
DOOR DE COMMISSIE VOOR
DE TRANSVERSALE AANGELEGENHEDEN**

*Voir:***Documents du Sénat:****7-114 – 2019/2020:**

- N° 1: Proposition de résolution.
- N° 2: Amendements.
- N° 3: Rapport fait au nom du Comité d'avis.
- N° 4: Rapport.

*Zie:***Stukken van de Senaat:****7-114 – 2019/2020:**

- Nr. 1: Voorstel van resolutie.
- Nr. 2: Amendementen.
- Nr. 3: Verslag namens het Adviescomité.
- Nr. 4: Verslag.

Le Sénat,

A. considérant que les femmes entrepreneurs recèlent un important potentiel inexploité pour notre économie, ceci alors qu'elles constituent un moteur de croissance et un levier de compétitivité;

B. considérant qu'il existe une corrélation positive entre la performance économique d'une entreprise et le degré de mixité de son équipe dirigeante;

C. considérant que le nombre de femmes qui décident de lancer leur entreprise est toujours trop faible par rapport à leurs homologues masculins;

D. considérant que les femmes entrepreneurs sont encore trop nombreuses à se lancer dans des secteurs peu innovants ou lucratifs;

E. considérant que le gouvernement fédéral a approuvé en 2016 un plan en faveur de l'entrepreneuriat féminin et a pris des mesures en faveur d'une meilleure conciliation de la vie professionnelle avec la vie privée;

F. considérant que d'autres mesures devraient encore être prises afin de stimuler davantage encore l'entrepreneuriat féminin, notamment en agissant sur la représentation sociale du chef d'entreprise, ce qui implique notamment de faire de la femme chef d'entreprise un modèle;

G. considérant que les écoles endossent une responsabilité et un rôle importants dans la lutte contre l'inégalité des genres au travers de l'éducation donnée aux élèves. Cette dernière doit simultanément faire évoluer les mentalités par rapport au rôle des hommes et des femmes au sein de la société, de la famille ou de l'entreprise, et sensibiliser les étudiants, quel que soit leur genre et dès le plus jeune âge, à l'esprit d'entreprise et encourager les formations portant sur différents aspects de la création, de la gestion et de la prise de risque;

H. considérant le rôle des organismes de formation dans la promotion de l'entrepreneuriat auprès des femmes, notamment en assurant une information importante et adéquate au sujet des différentes possibilités et opportunités qu'implique l'entrepreneuriat, en stimulant la prise d'initiative et en encourageant l'emploi dans les secteurs où il y a un nombre insuffisant de femmes,

De Senaat,

A. overwegende dat vrouwelijke ondernemers een aanzienlijk onbenut potentieel zijn voor onze economie, terwijl zij een motor van groei en een hefboom voor de concurrentiekracht zijn;

B. overwegende dat er een positieve correlatie bestaat tussen de economische prestaties van een onderneming en de mate van genderdiversiteit van haar managementteam;

C. overwegende dat het aantal vrouwen dat besluit om een eigen bedrijf te beginnen nog steeds te laag is in vergelijking met het aantal mannen;

D. overwegende dat nog te veel vrouwelijke ondernemers een onderneming starten in sectoren die niet erg innovatief of lucratief zijn;

E. gelet op het plan voor vrouwelijk ondernemerschap dat de federale regering in 2016 heeft goedgekeurd en de maatregelen die zij heeft genomen om werk en privéleven beter op elkaar af te stemmen;

F. overwegende dat er nog andere maatregelen genomen moeten worden om het vrouwelijk ondernemerschap nog meer te stimuleren, meer bepaald door in te spelen op de sociale perceptie van de bedrijfsleider, wat onder meer inhoudt de rol van de vrouw als bedrijfsleider promoten;

G. overwegende dat scholen een belangrijke verantwoordelijkheid dragen en een belangrijke rol moeten vervullen om via het onderwijs genderongelijkheid tegen te gaan. Daarbij moet de houding ten opzichte van de rol van mannen en vrouwen in de samenleving, in het gezin of in het bedrijf veranderen, moeten studenten – ongeacht hun geslacht en vanaf jonge leeftijd – warm gemaakt worden voor het ondernemerschap, en moeten opleidingen worden aangemoedigd waarin verschillende aspecten van de onderneming aan bod komen zoals de oprichting, het beheer en het nemen van risico's;

H. gelet op de rol van opleidingsinstituten in de bevordering van het ondernemerschap bij vrouwen, meer bepaald door belangrijke en adequate informatie te verstrekken over de verschillende mogelijkheden en kansen die ondernemerschap biedt, waarbij het nemen van initiatieven wordt gestimuleerd en de werkgelegenheid in sectoren met een tekort aan vrouwen wordt aangemoedigd,

I. Demande au gouvernement fédéral:

1) de poursuivre et d'approfondir les initiatives lancées sous la législature précédente afin d'encourager l'entrepreneuriat féminin, en renforçant l'information sur les différents outils existants et en amplifiant le soutien aux organismes qui offrent un accompagnement administratif ou financier pour démarrer une activité entrepreneuriale adapté à l'entrepreneuriat féminin et qui favorisent la formation et l'apprentissage entre pairs (réseaux, mentorats, etc.);

2) de développer aussi, parallèlement aux mesures destinées à encourager les femmes à lancer une entreprise, une politique active en vue de favoriser les possibilités d'évolution des femmes entrepreneurs, notamment en axant le paquet de mesures non seulement sur la diversité mais aussi sur l'inclusion;

3) de réaliser un cadastre de l'emploi féminin à temps plein et à temps partiel et de promouvoir l'emploi dans les secteurs où les femmes sont trop peu nombreuses, notamment en développant les outils de sensibilisation et d'information à destination des secteurs concernés, les entreprises et PME;

4) de poursuivre le renforcement des mesures permettant de mieux concilier vie professionnelle et vie familiale et de prendre, entre autres, des initiatives visant à améliorer le statut social des entrepreneurs, ainsi que des mesures en vue d'induire un changement de mentalité concernant le partage des tâches ménagères, comme une optimisation des régimes de congé, par exemple;

5) d'établir des chiffres fiables sur l'accès des femmes entrepreneurs à toutes les formes de financement, parmi lesquelles les banques, les investisseurs providentiels, les investisseurs en capital-risque et les fonds publics et, le cas échéant, de prendre les mesures nécessaires pour en favoriser l'accès;

6) d'être particulièrement attentif, dans le cadre du financement à l'aide de fonds auxquels l'État contribue, comme le fond public flamand PMV ou la société d'investissement GIMV, à l'accès égal des femmes entrepreneurs au capital, de communiquer et de faire rapport en toute transparence à ce sujet, et de fixer des quotas de femmes entrepreneurs devant bénéficier d'un tel soutien;

7) d'utiliser au maximum les fonds européens comme levier de cofinancement en vue de la réalisation de projets visant à stimuler l'entrepreneuriat féminin, comme

I. Vraagt de federale regering:

1) de initiatieven die tijdens de vorige zittingsperiode zijn opgestart, voort te zetten en uit te diepen om het vrouwelijk ondernemerschap aan te moedigen door informatie te verstrekken over de bestaande mogelijkheden en door organisaties te steunen die administratieve of financiële begeleiding bieden om een onderneming te starten die aangepast is aan het vrouwelijk ondernemerschap en die opleiding en vorming onder ondernemers bevorderen (netwerken, mentoren, enz.);

2) naast maatregelen om vrouwen aan te moedigen een onderneming te starten, nu ook een actief beleid te ontwikkelen om de doorgroeimogelijkheden van vrouwelijke ondernemers te ondersteunen, onder andere door het maatregelenpakket niet alleen te richten op diversiteit maar ook op inclusie;

3) een register op te stellen van voltijds en deeltijds werk bij vrouwen en de werkgelegenheid te bevorderen in sectoren waar een tekort aan vrouwen bestaat, meer bepaald door instrumenten te ontwikkelen om de betrokken sectoren, de ondernemingen en de kmo's, te sensibiliseren en te informeren;

4) verder te gaan in de maatregelen die de combinatie van werk en gezinsleven moeten vergemakkelijken, onder andere initiatieven om het sociaal statuut van ondernemers te verbeteren en maatregelen met het oog op een mentaliteitswijziging inzake de huishoudelijke taakverdeling, zoals een optimalisering van de verlofstelsels, dienen hier deel van uit te maken;

5) betrouwbare cijfers te verzamelen over de toegang van vrouwelijke ondernemers tot alle vormen van financiering, waaronder banken, *business angels*, *venture capitalists* en overheidsfondsen, en indien nodig de nodige maatregelen te treffen om de toegang ertoe te vergemakkelijken;

6) bij financiering vanuit fondsen waar de overheid een bijdrage toe levert, zoals de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) of de investeringsmaatschappij GIMV, extra nauwlettend toe te zien op de gelijke toegang van vrouwelijke ondernemers tot kapitaal, transparant hieromtrent te communiceren en te rapporteren en quota op te stellen voor het aantal vrouwelijke ondernemers die steun dienen te ontvangen;

7) de Europese fondsen maximaal als hefboom voor cofinanciering te gebruiken ter verwezenlijking van projecten om vrouwelijk ondernemerschap te stimuleren,

cela se fait actuellement dans le cadre notamment de l'aide aux projets de l'ASBL Markant;

II. Demande aux gouvernements régionaux:

1) de lutter contre la ségrégation sous toutes ses formes sur le marché du travail en vue de garantir l'égalité des chances pour tous et, en particulier, pour les femmes dans leur diversité;

2) de soutenir les hommes et les femmes qui éprouvent plus de difficultés à accéder au crédit et de favoriser la féminisation de certains métiers, notamment via les formations, le tutorat, les liens avec le monde de l'entreprise et la mise à disposition de locaux sociaux (vestiaires, douches, toilettes, etc.);

3) de sensibiliser les PME et de promouvoir l'emploi dans les secteurs où les femmes sont trop peu nombreuses. Il sera nécessaire de développer les formations et l'information à destination des femmes au sujet de ces secteurs. Il conviendra également de sensibiliser et d'informer les secteurs concernés, les entreprises et PME;

4) de proposer systématiquement dans l'accompagnement des demandeurs d'emploi qui s'inscrivent à un organisme de formation, une information consacrée à l'opportunité de l'auto-entrepreneuriat et aux différents soutiens disponibles. Cette information doit être renforcée et adaptée pour un public féminin;

5) d'élaborer des lignes directrices concernant les bonnes pratiques pour les entreprises sociales et solidaires, notamment la politique de celles-ci en matière de diversité, de non-discrimination et d'égalité des chances entre les hommes et les femmes parmi leurs travailleurs, y compris dans les fonctions de responsabilité et de direction;

6) de continuer à soutenir activement les réseaux qui s'investissent en faveur de l'entrepreneuriat féminin;

7) de promouvoir non seulement l'entrepreneuriat mais aussi l'intrapreneuriat afin de faire en sorte que les femmes aient aussi davantage de possibilités d'avancement au sein de l'entreprise;

III. Demande aux gouvernements de Communauté:

1) d'assurer un enseignement qui libère les enfants des stéréotypes de genre. Le financement des manuels scolaires ne doit effectivement être validé qu'après un

zoals we dat vandaag o.a. doen ter ondersteuning van projecten van Markant vzw;

II. Vraagt de gewestregeringen:

1) segregatie op de arbeidsmarkt in al haar vormen tegen te gaan met het oog op gelijke kansen voor iedereen, in het bijzonder vrouwen in hun diversiteit;

2) steun te verlenen aan mannen en vrouwen die meer problemen ervaren om krediet te krijgen en de vervrouwelijking van bepaalde beroepen te bevorderen, meer bepaald via opleidingen, *tutorials*, contacten met het bedrijfsleven en het ter beschikking stellen van sociale voorzieningen (kleedkamers, douches, toiletten, enz.);

3) de kmo's te sensibiliseren en de werkgelegenheid te bevorderen in sectoren met een tekort aan vrouwen. Opleidingen en informatie voor vrouwen over deze sectoren moeten worden verstrekt. Ook moeten de betrokken sectoren, ondernemingen en kmo's hiervan bewust worden gemaakt en hierover worden geïnformeerd;

4) systematisch, ter ondersteuning van werkzoekenden die zich inschrijven bij een opleidingsorganisatie, informatie voor te stellen over de mogelijkheid om zelf een onderneming op te starten en over de verschillende vormen van ondersteuning. Die informatie moet worden uitgebreid en moet aangepast zijn aan een vrouwelijk publiek;

5) richtsnoeren op te stellen voor goede praktijken voor sociale en solidaire ondernemingen, waaronder het beleid van de onderneming met betrekking tot diversiteit, non-discriminatie en gelijke kansen voor mannen en vrouwen onder hun leden, met inbegrip van verantwoordelijke en leidende functies;

6) de steun aan netwerken die zich inzetten voor vrouwelijk ondernemerschap actief verder te zetten;

7) om niet enkel ondernemerschap maar ook intranemerschap te bevorderen, zodat ook doorgroeikansen binnen een onderneming voor vrouwen bevorderd worden;

III. Vraagt de gemeenschapsregeringen:

1) onderwijs aan te bieden dat kinderen bevrijdt van genderstereotypering. De financiering van schoolboeken moet pas worden goedgekeurd na een toetsing van

contrôle de ceux-ci à travers une grille d'indicateurs permettant de déceler les stéréotypes de genre qui y figurent;

2) de sensibiliser les étudiant(e)s, quel que soit leur genre et dès le plus jeune âge, à l'esprit d'entreprise et d'encourager les formations portant sur différents aspects de la création, de la gestion et de la prise de risque;

3) d'intégrer davantage dans le programme scolaire l'idée d'égalité entre les femmes et les hommes, notamment à travers la mise en lumière de femmes ayant contribué de manière importante à l'Histoire, aux Arts et aux Sciences sans pour autant jouir de la même visibilité que les hommes. À cet aspect-là, les enseignants doivent être également sensibilisés;

4) de prévoir un accueil suffisant, y compris pendant les vacances, pour les bébés et les enfants en bas âge, mais aussi pour les enfants des écoles maternelles et primaires, et ce dans des plages horaires suffisamment larges et flexibles.

een aantal indicatoren die eventuele genderstereotypen erin opsporen;

2) bij studenten van om het even welk geslacht en van jongs af belangstelling op te wekken voor het ondernemerschap en opleidingen aan te moedigen waarin verschillende aspecten aan bod komen hiervoor zoals de oprichting, het beheer en het nemen van risico's;

3) het idee van gendergelijkheid meer in het onderwijsprogramma te integreren, meer bepaald door de aandacht te vestigen op vrouwen die een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de geschiedenis, de kunsten en de wetenschappen, maar niet dezelfde zichtbaarheid hebben gekregen als mannen. Ook leerkrachten moeten hierop worden geattendeerd;

4) te voorzien in voldoende kinder- en vakantieopvang voor baby's en peuters, maar ook voor kinderen in de kleuter- en lagere school en dit op voldoende ruime en flexibele uren.